

UITSPRAAK VAN DE TUCHTCOMMISSIE

Kamer : **kamer seksuele intimidatie**
Leden van de kamer :
(kamervoorzitter) : mr. R.J.A. Dil (voorzitter)
(lid) : drs. A. Snippe-Groenewold
(lid) : mr. M. Timmer
Zaaknummer : T 2012022/2012-32-04

In de zaak van:

1. Aangeefster

Naam :
Wonende te :
Lid van de sportbond : Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie (hierna: KNWU)
Registratienummer :
Raadslieden : mr., advocaat te en mr., advocaat te

2. Betrokkene

Naam :
Wonende te :
In dienst van de sportbond : KNWU
Raadsman : mr., advocaat te

3. De procedure

- Door mr. is namens aangeefster tegen de betrokkene aangifte gedaan, als hierna is vermeld.
- De betrokkene is in de gelegenheid gesteld zich schriftelijk tegen de aangifte te verweren van welk recht zijn raadsman mr. gebruik heeft gemaakt.
- Op verzoek van de raadsman van betrokkene is de mondelinge behandeling, die was vastgesteld op 19 maart 2013 uitgesteld en heeft de tuchtcommissie de zaak mondeling behandeld tijdens de zitting van de tuchtcommissie gehouden op 29 mei 2013 te Nieuwegein.
- De aangeefster was aanwezig, bijgestaan door haar raadslieden mr. en mr. Tevens was haar vertrouwenspersoon aanwezig. De aangeefster is gehoord.
- De betrokkene was aanwezig, bijgestaan door zijn raadsman mr. De betrokkene is gehoord.
- Als getuigen zijn achtereenvolgens en afzonderlijk van elkaar gehoord:
Getuige van aangeefster:
 - * (ex-lid selectie).Getuigen van betrokkene:
 - * (ex-lid selectie);
 - * (lid selectie);
 - *(teamarts selectie).
- Met instemming van de raadslieden is afgezien van het horen van de overige aangekondigde getuigen.

4. **Aangifte/grondslag van de tuchtzaak:**

De raadsman van aangeefster heeft bij brief met bijlagen, gedateerd 13 november 2012, ontvangen op 19 november 2012, aangifte gedaan van de navolgende overtredingen:

In de periode 2006 tot en met 2008 is aangeefster als enig vrouwelijk lid van de nationale selectie vrijwel continu door de mannelijke leden van de selectie openlijk seksueel geïntimideerd. Betrokkene was in zijn functie van bondscoach aanwezig bij deze seksuele intimidatie. Hij heeft dit gedrag niet alleen getolereerd, maar zo niet impliciet of expliciet goedgekeurd en aangemoedigd, dan toch in elk geval als sociaal acceptabel gedrag bekrachtigd. Ondanks herhaalde toezeggingen richting aangeefster en haar moeder heeft betrokkene geen maatregelen getroffen. Door na te laten zijn verantwoordelijkheid te nemen heeft de betrokkene de aangeefster blootgesteld aan een voor haar bijzonder onveilige situatie en deze gedurende jaren in stand gehouden. Betrokkene had deze situatie dienen te voorkomen en heeft dat nagelaten.

Betrokkene heeft zich derhalve schuldig gemaakt aan seksuele intimidatie door als begeleider van betrokkene diverse in de aangifte nader gespecificeerde gedragsregels, neergelegd in artikel 3 lid 2 van het Tuchtreglement Seksuele Intimidatie Instituut Sportrechtspraak en tevens artikel 4 lid 2 van het tuchtreglement te overtreden.

5. **De processtukken:**

- de aangifte met drie bijlagen ontvangen op 19 november 2012;
- het op 27 december 2012 ontvangen verweerschrift met 17 producties;
- de e-mail van mr. aan de tuchtcommissie gedateerd 12 maart 2013;
- het antwoord van de tuchtcommissie per e-mail gedateerd 13 maart 2013;
- de brief van mr. aan de tuchtcommissie gedateerd 23 mei 2013 en ontvangen op 27 mei 2013 met als bijlage een verklaring van
- de pleitaantekeningen van mr.;
- de pleitaantekeningen van mr.;
- het verslag van de ter zitting door aangeefster, door betrokkene en getuigen afgelegde mondelinge verklaringen.

6. **De tuchtcommissie:**

- 6.1. verklaart zich bevoegd om de tuchtzaak te behandelen;
- 6.2. verklaart aangeefster ontvankelijk en is van oordeel dat geen beletselen bestaan de aangifte in behandeling te nemen;
- 6.3. besluit dat het bewijs van de overtredingen van het Tuchtreglement Seksuele Intimidatie Instituut Sportrechtspraak (verder aan te halen als: het Tuchtreglement) waarvan aangifte is gedaan, niet is geleverd en spreekt betrokkene hiervan vrij;
- 6.4. bepaalt dat ieder van de partijen zijn eigen kosten draagt en dat de overige aan de behandeling van deze tuchtzaak verbonden kosten, onder meer bestaande uit huur zittingsruimte en de kosten van bijstand van de ambtelijk en van de juridische secretaris, ten laste van de KNWU komen;
- 6.5. bepaalt dat in geval van publicatie de uitspraak volledig dient te worden geanonimiseerd.

7. **De tuchtcommissie motiveert haar uitspraak aldus:**

- 7.1. Ter zake van haar bevoegdheid en de toepasselijkheid van de reglementen overweegt de tuchtcommissie:
 - 7.1.1 Aangeefster is lid van de KNWU. Betrokkene is in dienst van de KNWU. In de functie van bondscoach bekleedt hij een kaderfunctie binnen de KNWU. Blijkens informatie op de website van de KNWU (<http://www.knwu.nl/leden/kaderlicenties>) dient hij daartoe in het bezit te zijn van een kaderlicentie en zijn de houders van kaderlicenties verplicht lid van de KNWU. Krachtens artikel 10 van de Statuten van de KNWU worden overtredingen inzake seksuele intimidatie berecht door de tuchtcommissie en de commissie van beroep van het ISR is deze tuchtrechtspraak op alle leden van de KNWU van toepassing. De daartoe vereiste overeenkomst tussen de KNWU en de Stichting Instituut Sportrechtspraak is op 8 december 2010 tot stand gekomen.

- 7.1.2 De tuchtcommissie van het ISR is dan ook bevoegd van de onderhavige aangifte kennis te nemen.
- 7.1.3 Krachtens artikel 8 lid 1 sub b van de Statuten van de KNWU zijn de leden verplicht de bepalingen van het Tuchtreglement na te leven. De aangifte is ingediend in november 2012. Per 1 maart 2013 is een nieuwe versie van het Tuchtreglement in werking getreden. Ingevolge het bepaalde in art 20 lid 5 van het Tuchtreglement zijn de bepalingen van dit nieuwe per 1 maart 2013 in werking getreden Tuchtreglement van toepassing. De tuchtcommissie neemt daarbij in aanmerking dat dit op 1 maart 2013 in werking getreden Tuchtreglement slechts op redactionele punten is gewijzigd ten opzichte van het voordien geldende Tuchtreglement en betrokkene hierdoor dan ook niet in zijn belangen wordt geschaad.
- 7.2. Ter zake van de ontvankelijkheid overweegt de tuchtcommissie:
- 7.2.1 Door betrokkene is op basis van het bepaalde in artikel 7 lid 5 van het Tuchtreglement een beroep gedaan op de niet-ontvankelijkheid van de aangeefster. Betrokkene stelt dat aangeefster heeft nagelaten deugdelijk te motiveren waarom zij pas na verloop van een aantal jaren na het plaatsvinden van de overtreding aangifte heeft gedaan.
- 7.2.2 Aangeefster heeft in haar aangifte verklaard dat zij niet eerder aangifte durfde te doen aangezien betrokkene tot medio 2012 macht had over haar sportcarrière. Zo zou betrokkene bepalen wie er zou mogen deelnemen aan de Olympische Spelen in Londen. Betrokkene betwist dit en wijst op een uitspraak in kort geding tussen de partijen waaruit zou blijken dat hij als bondscoach geen doorslaggevende stem heeft in de nominatieprocedure. Volgens betrokkene zou aangeefster zich bovendien al veel eerder tot de vertrouwenspersoon of tot de teamarts hebben kunnen wenden. Aangeefster heeft hier ter zitting op gereageerd met verwijzing naar een andere overweging van de voorzieningenrechter in dezelfde uitspraak, waarin wordt overwogen dat de interne ranking procedure naast een objectief element ook een subjectief element bevat, te weten de “aanwijzingsbevoegdheid” van de bondscoach. Voorts is door aangeefster – onbestreden – aangegeven dat zij nimmer door de bondscoach, de teamarts of de KNWU is gewezen op het bestaan van een vertrouwenspersoon, laat staan op de mogelijkheid om haar problemen bij deze vertrouwenspersoon neer te leggen.
- 7.2.3 De tuchtcommissie is er naar aanleiding van de ter zitting afgelegde verklaringen van de teamarts en betrokkene van overtuigd geraakt dat aangeefster inderdaad niet eerder dan medio 2012 op de hoogte was van het bestaan van een vertrouwenspersoon binnen de bond. Los van de vraag of de bondscoach inderdaad invloed kon uitoefenen op de nominatie voor de Olympische Spelen, is de tuchtcommissie van oordeel dat aangeefster heeft voldaan aan het in artikel 7 lid 5 Tuchtreglement gestelde vereiste dat immers niet meer en niet minder inhoudt dan het geven van een verklaring. Aangeefster heeft een verklaring gegeven en heeft deze verklaring voldoende gemotiveerd.
- 7.2.4 De tuchtcommissie besluit dan ook dat er geen aanleiding bestaat om de aangifte niet ontvankelijk te verklaren.
- 7.3. Ter zake van de overtreding overweegt de tuchtcommissie:
- 7.3.1 Zoals bepaald in art 4 lid 5 van het Tuchtreglement is voor het bewijs van een overtreding vereist dat de tuchtcommissie op grond van vastgestelde feiten en omstandigheden “*de stellige overtuiging*” heeft verkregen dat de betrokkene de overtreding heeft begaan. Met het oog daarop overweegt de tuchtcommissie als volgt.
- 7.3.2 Er is aangifte gedaan van diverse overtredingen van het Tuchtreglement die samengevat neerkomen op:
- het te kort schieten door betrokkene – in zijn functie van begeleider – in zijn verplichting om voor aangeefster een zodanig veilige situatie te creëren dat zij niet bloot kwam te staan aan openlijke vormen van seksuele intimidatie en aanverwante pesterijen door leden van de selectie;
 - het nalaten om de vereiste maatregelen tegen dit gedrag van de teamleden te treffen;
 - het zo niet openlijk aanmoedigen dan toch in ieder geval niet sanctioneren van dit gedrag.
- 7.3.3 In zijn verweerschrift heeft betrokkene alle overtredingen gemotiveerd betwist en stelt dat sprake zou zijn van een valse aangifte.
- 7.3.4 De tuchtcommissie stelt allereerst vast dat de aangifte niet ziet op een rechtstreekse gedraging van betrokkene zelf die als seksuele intimidatie moet worden gekwalificeerd. Zie alinea 9 van de pleitaantekeningen raadvrouw van aangeefster: “nu het niet over de feitelijke dader van de intimidatie gaat, maar over een bondscoach die een dergelijke daad onbestraft laat”.

- 7.3.5 Op grond van zowel de ingebrachte schriftelijke verklaringen als de ter zitting door partijen en de door getuigen afgelegde verklaringen, is bij de tuchtcommissie het beeld ontstaan dat er binnen de selectie waar aangeefster deel van uitmaakte, sprake is geweest van grensoverschrijdend gedrag en er zaken zijn gepasseerd die als seksuele intimidatie zouden kunnen worden bestempeld. De verklaringen van de diverse getuigen, zowel van de zijde van aangeefster als van verweerder, schetsen een weinig verheffend beeld. Door de mannelijke leden van de selectie werd niet of nauwelijks rekening gehouden met de aanwezigheid van een – gedurende enige tijd zelfs nog minderjarig – vrouwelijk teamlid. De jeugdige leeftijd van deze mannelijke teamleden ten tijde van deze gebeurtenissen, doet hieraan niet af. Zoals de raadvrouw van de aangeefster terecht opmerkt, is ook betrokkene kennelijk van oordeel dat dit gedrag van zijn pupillen, waarvan hij stelt geen weet te hebben gehad, niet door de beugel kan.
- 7.3.6 De tuchtcommissie onderscheidt drie categorieën van handelingen/gebeurtenissen die in de aangifte worden genoemd.
- De gebeurtenissen die wegens gebrek aan seksuele connotatie geen seksuele intimidatie opleveren in de zin van artikel 2 lid 1 van het Tuchtreglement. Onder deze categorie schaaft de tuchtcommissie bijvoorbeeld de grappen en grollen waarbij de aangeefster door haar teamgenoten op de hak werd genomen over andere dan seksueel getinte zaken en het voeren van onschuldige conversaties over vrouwen in het algemeen.
 - De gebeurtenissen die wel kwalificeren als seksueel intimiderend, maar waarvan niet, althans onvoldoende is komen vast te staan dat deze hebben plaats gevonden. Tot deze categorie behoren het bekijken van pornografisch materiaal op een laptop in het bijzijn van aangeefster tijdens een maaltijd in ‘.....en het maken van seksueel getinte gebaren in de spiegel terwijl aangeefster bij de training haar oefeningen deed. Betrokkene ontkent dat deze zaken zich hebben voorgedaan, zijn getuigen kunnen kennelijk hierover niets verklaren en aangeefster draagt van het laptop incident in geen enkel bewijs aan en van de gebaren in de spiegel van de fitnesszaal uitsluitend de verklaring van
 - De gebeurtenissen die kunnen kwalificeren als seksuele intimidatie en waarvan voldoende is komen vast te staan dat zij daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. Tot deze categorie rekent de tuchtcommissie het maken van grove seksueel getinte grappen in het bijzijn van aangeefster, het tonen van het mannelijk geslachtsdeel (bevestigd door getuigen, en en in zekere zin ook door getuigen en), het incident in de bus in (door betrokkene impliciet erkend) en het incident (door betrokkene erkend).
- 7.3.7 De gebeurtenissen die vallen onder de categorie a of b behoeven in het kader van deze tuchtprocedure geen nadere bespreking. Met betrekking tot de gebeurtenissen in categorie c dient de tuchtcommissie na te gaan of betrokkene hiervan heeft geweten en zo ja, of hij vervolgens adequaat heeft ingegrepen.
- 7.3.8 Betrokkene heeft erkend dat hij getuige is geweest van “plagerijen” en ook bij opmerkingen van de mannelijke selectieleden die over vrouwen gingen. In de setting van een jolige sfeer in een groep jonge mensen vond hij dit soort opmerkingen aanvaardbaar. Hij stelt te hebben ingegrepen zodra deze opmerkingen over de door hem zelf gestelde grens van “onschuldig” naar “seksueel intimiderend” gingen. Deze gang van zaken wordt bevestigd door diverse getuigen. Betrokkene ontkent dat aangeefster met hem zou hebben gesproken over het feit dat in sommige, zo niet veel, gevallen deze grens voor haar kennelijk wel was overschreden en dat zij in haar ogen gepest en gekleineerd werd. De tuchtcommissie concludeert dat niet, althans onvoldoende bewezen is dat betrokkene niet zou hebben ingegrepen indien er in zijn aanwezigheid seksueel ontoelaatbare opmerkingen werden gemaakt of indien hij hier later door anderen over werd geïnformeerd.
- 7.3.9 Betrokkene stelt nooit getuige te zijn geweest bij het openbaar tonen van mannelijke geslachtsdelen door een of meer selectieleden. Geen van de getuigen heeft kunnen bevestigen dat de betrokkene hierbij aanwezig was. Aangeefster draagt geen bewijs aan van haar stelling en volstaat met de subjectieve conclusie “dat betrokkene dit “simpelweg niet gemist kan hebben”.
- Aangeefster is er naar het oordeel van de tuchtcommissie niet in geslaagd het bewijs te leveren dat betrokkene aanwezig was bij deze handelingen, of heeft geweten of kunnen weten dat deze handelingen plaatsvonden.
- 7.3.10 Betrokkene heeft betwist dat hij ten tijde van het incident in de bus in iets van dit incident mee heeft gekregen. Hij erkent wel dat hij er later – door anderen dan aangeefster – over is geïnformeerd en stelt dat hij vervolgens de persoon die in zijn ogen als aanstichter van dit incident moest worden beschouwd hier ernstig op heeft aangesproken en een duidelijke laatste waarschuwing heeft gegeven. De stellingen van aangeefster en betrokkene staan in dit opzicht lijnrecht tegenover elkaar. Als bewijs van haar stelling dat betrokkene niet zou hebben ingegrepen, draagt aangeefster uitsluitend de verklaring van aan. De tuchtcommissie beschouwt deze enkele verklaring als onvoldoende bewijs, te meer nu deze verklaring op dit punt in tegenspraak is met de door andere getuigen bevestigde bestendige gedragslijn, dat betrokkene de teamleden altijd aansprak op ontoelaatbaar gedrag waarvan hij kennis droeg.
- 7.3.11 Van het incident heeft de betrokkene zelf aangegeven dat hij hierbij aanwezig was. Over de details van het verloop van deze conversatie verschillen partijen van mening. Aangeefster stelt dat deze conversatie te ver ging

en dat betrokkene naliet in te grijpen teneinde het gesprek af te kappen. Betrokkene bevestigt dat het gesprek een seksueel getint onderwerp betrof, maar dat dit – gezien de sfeer waarin een en ander plaats vond – als onschuldig moest worden bestempeld en dat er geen sprake was van een conversatie die als seksuele intimidatie kwalificeert. Toen dit alsnog dreigde te gebeuren en hij op het punt stond in te grijpen, zou aangeefster zich in het gesprek hebben gemengd en een onderwerp hebben aangeroerd dat minstens zo seksueel getint was. Hieruit heeft hij geconcludeerd dat het gespreksonderwerp geen probleem was voor de aangeefster en om die reden heeft hij niet ingegrepen. De aangeefster ontkent dat zij zich op de hierboven omschreven manier in het gesprek zou hebben gemengd. Geen van de getuigen kan over dit incident verklaren. Alhoewel er enige twijfel bestaat of de betrokkene terecht kon oordelen dat het onderwerp voor aangeefster geen probleem was, bieden de feiten voor de tuchtcommissie voldoende aanknopingspunt om te concluderen dat niet, althans onvoldoende bewezen is dat het betrokkene verweten kan worden niet te hebben ingegrepen toen het gesprek een te grote seksuele lading dreigde te krijgen.

- 7.3.12 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat de tuchtcommissie de navolgende in de aangifte genoemde overtredingen van het Tuchtreglement niet, althans onvoldoende bewezen acht: artikel 2 lid 1 en lid 3, artikel 3 lid 2 onder a sub 1, 2, 3, artikel 3 lid 2 onder b, onder f, onder g, onder i en onder j en 3 lid 3.
- 7.3.13 Aangeefster doet tevens aangifte van overtreding van de gedragsregel neergelegd in artikel 3 lid 2 onder sub 6 van het Tuchtreglement.
De tuchtcommissie is van oordeel dat aangeefster niet, althans onvoldoende heeft aangetoond dat zij in de desbetreffende periode aan betrokkene duidelijk heeft gemaakt dat zij deze gebeurtenissen heeft ervaren als seksuele intimidatie waarvan zij zich slachtoffer voelde.
- 7.3.14 Aangeefster doet tevens aangifte van het schenden van de meer algemene gedragsregel, neergelegd in artikel 3 lid 2 onder a sub 7. Echter ook van deze vermeende schending draagt zij geen, althans onvoldoende bewijs aan terwijl betrokkene deze schending ontkent en ook uit de verklaringen van meerdere getuigen moet worden afgeleid dat betrokkene waar nodig optrad en dat hij zijn begeleiderstaak dus voldoende uitoefende.
- 7.3.15 De conclusie luidt dan ook dat de tuchtcommissie niet tot de stellige overtuiging is gekomen dat betrokkene de in de aangifte genoemde overtredingen van het Tuchtreglement heeft begaan en dat hij hiervan dient te worden vrij gesproken.
- 7.3.16 Namens betrokkene is aangevoerd dat sprake zou zijn van een valse aangifte. De tuchtcommissie meent dat de feiten en omstandigheden voor die stelling en beschuldiging geen aanknopingspunt geven. Alhoewel die feiten onvoldoende zijn om te oordelen dat betrokkene in tuchtrechtelijke zin de grenzen van hetgeen van hem verwacht mag worden heeft overschreden, is wel vast komen te staan dat er binnen de selectie een sfeer is ontstaan waarin aangeefster zich seksueel geïntimideerd kon voelen. Zowel betrokkene als de teamarts hebben desgevraagd verklaard geen duidelijke instructies/raadgevingen op het gebied van seksuele intimidatie van de KNWU te hebben ontvangen. De tuchtcommissie hecht eraan op te merken dat zij dit een kwalijke zaak vindt. Het omgaan met een groep adolescenten van deze leeftijd, zeker in een samenstelling waarbij de vrouwen zwaar in de minderheid zijn, vereist bijzondere aandacht en de voelhorens van de begeleiders moeten constant op scherp staan. Het is met name de verantwoordelijkheid van de KNWU om hun coaches en andere begeleiders hiervan bewust te maken, zeker daar waar sprake is van een gemengde selectie. Ook had de KNWU, al dan niet via het begeleidingsteam het onderwerp seksuele intimidatie bespreekbaar moeten maken en de leden van de selectie moeten wijzen op het bestaan van een vertrouwenspersoon en de mogelijkheid van het doen van aangifte.

7.4. Ter zake van de kostenveroordeling overweegt de tuchtcommissie:

- 7.4.1 In het licht van bovenstaand eindoordeel bepaalt de tuchtcommissie dat er geen sprake is van een valse aangifte en dat ieder van de partijen zijn/haar eigen kosten draagt. De kosten van de tuchtprocedure komen ingevolge het bepaalde in artikel 16 lid 11 en artikel 7 lid 13 van het Tuchtreglement ten laste van de KNWU.

7.5 Ter zake van de publicatie van de uitspraak overweegt de tuchtcommissie:

- 7.5.1 De tuchtcommissie laat het aan de KNWU over of zij deze uitspraak wil publiceren.
- 7.5.2 De tuchtcommissie bepaalt echter wel dat, indien de KNWU besluit tot publicatie over te gaan, alle in deze uitspraak voorkomende persoonsgegevens, waaronder mede begrepen elk gegeven dat te herleiden is tot een persoon, volledig moeten worden geanonimiseerd.

8. **Beroep**

Conform artikel 17 van het Tuchtreglement Seksuele Intimidatie kunnen zowel de aangeefster als de betrokkene binnen vier weken na de datum van ontvangst van deze uitspraak, die geacht wordt twee dagen na de datum van verzending te zijn gelegen, beroep instellen bij de commissie van beroep van het Instituut Sportrechtspraak. Het beroep dient schriftelijk en gemotiveerd te worden ingesteld, bij voorkeur met gebruikmaking van een standaardberoepschrift dat kan worden verkregen bij het ambtelijk secretariaat of door het te downloaden van de website van het Instituut Sportrechtspraak: www.instituutsportrechtspraak.nl.

Nieuwegein, 29 mei 2013

mr. R.J.A. Dil
(Kamervoorzitter)

mr. A.M. Bleeker-van Velzen
(secretaris)

Afschrift verzonden d.d.:
Paraaf ambtelijk secretaris: